

Передплата і пересилання поштою ULM - Donaau
Виходить двічі на тиждень: у середу і суботу.

Дозволені: Authorized by European Com. Civil Affairs Division - APO 757 - AG 383.7 - GEC-AGO - 14. July 1947
Гроші пересилати: Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm.
Ціна на місяць з поштовими витратами 8RM. Часопис висилається після одержання грошей.

Українські ВІСТІ

Verlags- und Versandpostamt: ULM (Donaau)
Erscheint zweimal wöchentlich Mittwoch und Samstag
Lizenz: Authorized by European Com. Civil Affairs Division - APO 757 - AG 383.7 - GEC-AGO - 14. July 1947
Zahlungen: Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- u. Wechselbank, Fil. Neu-Ulm
Bezugspreis: Durch Postbezug im Monat RM 8,- aussch. Zustellgebühr.
Das Abonnement ist im voraus zahlbar

Середа, 28 січня, 1948 р. — Число 9 (161) Рік IV

Mitwoch, 28. Januar 1948 — Nr. 9 (161) Jahrgang IV

Пакт Франко — Пелон?

МАДРИД (Дена-ІНС). 23 січня. Як повідомляють з авторитетних кіл еспанської столиці, Іспанія й Аргентина принципово схвалили проект військового пакту між обома державами. На випадок будь-якої загрози одному з партнерів пакт передбачає підковите координування збройних сил обох націй. Далі він містить усі форми двосторонньої підтримки, включно з економічною допомогою.

Мекензі Кінг маневрує

ОТТАВА (Дена-Ройтер). 23 січня. З огляду на відкриття 26 січня цього року сесії парламенту Мекензі Кінг висловився на конференції своєї національно-ліберальної партії з приводу нібито його наступної демісії з посту канадського прем'єр-міністра. Кінг складає лише свої повноваження як провідник партії, якщо рекомендавана ним на серпень конференція делегатів знайде відповідну „молодшу силу“. 73-річний прем'єр очолює партію з 1919 р., а з 1921 р. (з невеликими перервами) він перебуває на посту міністер-президента. Розмови про реорганізацію кабінету справдилися лише частково (деякі зміни в міністерствах).

Відвідувати Бухенвальд заборонено

БАЙМАР (Дена). 23 січня. Американським журналістам, що в супроводі радянських представників подорожують тепер по східній зоні, не дозволено оглянути колишній концентраційний табір у Бухенвальді. Советські службовці пояснили американцям, нібито табір є „військовим закладом“, де розміщено частини червоної армії. А тим часом на запитання журналістів баймарські мешканці відповіли, що в Бухенвальді перебувають політичні в'язні.

Окупаційні частини з чужинців?

ВАШІНГТОН (ДПД-РОЙТЕР). Республіканський сенатор Лодж подав до Конгресу законопроект, на підставі якого США мали б завербувати 50 000 чужинців до окупаційних збройних сил за межами США. В поясненні до проекту говориться, що чужинці склали б менше, ніж 50% загальної чисельності армії. Після п'ятирічної служби вони могли б претендувати на право набуття американського громадянства.

Російські журналісти в американській зоні

ФРАНКФУРТ. 23 січня. Одинадцять кореспондентів радянських часописів прибули в четвер — з метою дванадцятиденної інформаційної подорожі по американській зоні — до Франкфурту. Вони відвідають, крім Франкфурту, Гайдельберґ, Штутґарт, Мюнхен, Нюрнберґ та інші міста. Ця група радянських журналістів, що її супроводжує пресовий представник військової влади, є першою, починаючи з червня 1947 р., що попрахала дозволу на подорож по американській зоні. До цієї групи належать представники ТАСС'у, „Правди“, „Ізвестій“, „Красной Звезди“, московського радіо, советського інформаційного бюро (SNB - в Німеччині — Ред.) і „Тегліхе Рундschau“ (орган советської військової влади в Німеччині — Ред. „УВ“). („Швебіше Донау-Цайтунг“ 24 січня).

Генеральний страйк у Баварії

МЮНХЕН (ШТН) 24 січня. Після того, як баварський уряд відхилив ультимативну вимогу профспілок запровадити радикальний облік запасів харчових продуктів, Організація профспілок оголосила в п'ятницю 24-годинний генеральний страйк, в якому взяли участь понад один мільйон робітників у всій Баварії. Не страйкували тільки робітники і службовці підприємств постачання, харчових підприємств, поліції й телеграфу, лікарень і установ військової влади. В п'ятницю був припинився майже весь залізничний рух у Баварії, а також рух місцевих поїздів у містах. Більшість

За консолідацію Західної Європи

«Бевінів плян» утворення союзу західно-європейських держав — Проти експансивної політики Советів

ЛОНДОН (ББС). 23 січня. В четвер міністер закордонних справ Бевін відкрив у Нижній Палаті дебати з приводу зовнішньої політики. В своїй промові Бевін заявив, що Великобританія, разом з Францією, хоче поглибити взаємини з Бельгією, Голляндією, Люксембургом та іншими країнами Європи, зокрема з Італією. Великобританія обстоює, за згодою Франції і США, утворення німецького центрального уряду, тоді як Советський Союз наполягає на утворенні понадцентралізованого уряду, що так само, як і в Східній Європі, міг би призвести до диктатури однієї партії. Через декілька тижнів між Великобританією, Францією і США відбудеться обмін думок з приводу їхніх 3-х окупаційних зон. Далі є намір запровадити в Німеччині грошову реформу, щоб таким чином ліпше організувати структуру трьох зон в економічному відношенні.

Бевін зокрема сказав: ми перебуваємо в критичному часі відбудови повоєнного світу. Щоб зрозуміти плян британського уряду на наступний час, треба відновити в пам'яті розвиток подій за останні роки. В питанні майбутнього Польщі, Великобританія вважала Ялтське рішення за розумний компроміс. Але Советський Союз вирішив, — а в цьому тепер не може бути жадних сумнівів, — застосувати всіх заходів, щоб підпорядкувати під комуністичний контроль Східню Європу і, як виявляється нині, також Західню Європу. Ми бачили, як ця гра провадилася в Польщі, Болгарії, Угорщині й Румунії. Такі спроби робляться також в інших країнах.

В Греції підтримується стан громадянської війни. Йдеться тут про неперемірливі засоби залучити також Грецію до радянської сфери впливу. Сусіди Греції та їхні режими в Москві не шанують ОН. Бевін продовжував: найважливішою подією для всієї Європи є Маршалів плян. Ніхто не заперечує ідею європейської єдності, але ця проблема треба вирішити так, щоб відновити єдність Європи без переваг будь-якої великої держави. Однак Великобританія не може погодитися на співпрацю чотирьох великих держав доти, доки одна з цих держав накидає мирним державам свою політику й економічну систему.

Далі Бевін сказав: Великобританія ніколи не сподівалася, щоб після

цієї світової війни могла ще залишитися поліційна держава. Щоправда, при цьому багато говориться про вибори і демократію. Але там, де існує поліційна держава, голоси нічого не варті. Голоси виборців, щоправда, не зникають, але зникають, виборці і їхні успішні кандидати, що наслідуються мати власну думку. Прикладом цього може бути випадок Я. Кайзера, провідника християнсько-демократичної партії в східній зоні, якому советська окупаційна влада не дає змоги очолювати свою партію. Друзів Кайзера залякують. Ще раніше в східній зоні заборонено соціал-демократичну партію. Він, Бевін, може навести

сотні прикладів витончених, але жадлих метод цієї поліційної держави.

Бевін продовжував: розвиток міжнародних подій в Європі не залишає відкритим жодного шляху, крім тісного об'єднання вільних держав Західної Європи. Він заявив, що не може зрозуміти, чому Советський Союз так зволікає австрійський мирний договір. Це кількарічне катування Австрії варте осуду.

Щодо Німеччини, то Бевін ще підкреслив, що німці мусять вкласти свою частку до загальної праці. Він обурюється, чуучи, що німецькі селяни приховують від своїх співгромадян харчові продукти.

Відгуки на промову Бевіна

(НДФ). Промову Бевіна про критичний стан міжнародних взаємин і його пропозицію поширити англо-Французкий договір у Дюнкерку на інші країни у політичних колах Бенелюксу розцінюють як політику, що може принести з собою цілковиту зміну недавно усталеної країнами Бенелюксу нейтральної зовнішньої політики.

Політичні кола Вашингтону вбачають у промові Бевіна застереження на адресу СССР. Насамперед звертають увагу на той факт,

що промова виголошена через 24 години після опублікування документів про советсько-німецькі взаємини (див. на другій сторінці „Документи советсько-гітлерівської змови“ — Ред.) Припускають, що промова Бевіна була опрацьована після нарад з американським урядом.

Перші відгуки урядів західних держав і США виявляють схвалення запропонованих Бевіном плянів, тоді як московське радіо досі не висловилося з приводу промови.

Конференція трьох держав

ЛОНДОН (АП). 23 січня. На кінець січня або початок лютого Великобританія наполягає скликати в Лондоні офіційну конференцію представників Англії Франції і США з приводу майбутнього західної зони Німеччини. В цій справі ще не досягнуто згоди, але Англія запропонувала, щоб представники трьох держав обговорили питання конституційного майбутнього західної Німеччини і можливе злиття французької зони з двозонією. Перебування шефа французького генерального штабу в Лондоні і його переговори з британським воєнним міністром Швелоом і фельдмаршалом Монтгомері дають

підставу припускати, що обговорюватимуться також військові питання можливої окупаційної політики трьох держав.

ЛОНДОН (Дена-Ройтер). Як заявив у четвер представник британського міністерства закордонних справ, Советський Союз одержуватиме поточні інформації про перебіг наступної конференції трьох у Лондоні. Бельгія, Голляндія і Люксембург (Бенелюкс), правдоподібно, візьмуть участь у нарадах з приводу Німеччини. Компетентні чинники визнають, що уряд цих країн уже одержали неофіційні запевнення щодо своєї участі.

Економічний плян східного бльоку

ЛОНДОН (ЮП). 23 січня. Як стало відомо з компетентних польських кіл, провідні політики й економісти Советського Союзу опрацьовують тепер широко розгалужений плян відбудови Східної Європи. Плян передбачає погодження окремих національних економічних плянів і включення їх до советського п'ятирічного пляну. Польща і Чехо-Словаччина мали б становити промисловий арсенал східної групи держав. Щоб сприяти економічному розвитку Східної Європи, плянується укладення двосторонніх торговельних угод із Заходом. Польська урядова делегація, що перебуває тепер у Москві, провадить переговори з приводу нової російсько-польської господарської угоди і, крім того, провадила переговори з генералісімусом Сталіном та іншими провідними політиками Советського Союзу про „далекосяжні аспекти“ співпраці між східно-європейськими країнами. Прагнуть

приласувати економіку окремих країн так, щоб вони одна одну доповнювали. Британські урядові кола гадають, що створення велетенської господарської одиниці з Советським Союзом, як центром, становить остаточну мету московської економічної дипломатії.

Нова криза в Індонезії

БАТАВІЯ (ЮП). 23 січня. Переговори між Голляндією та індонезійською республікою, що мали початися в п'ятницю на борту корабля „Ренвіл“ в присутності комісії ОН, відкладено „на невизначений час“. Наслідком різного тлумачення політичних принципів дійшло до нової кризи між Голляндією та Індонезією. Обидві сторони спочатку визнали ці напрями, що їх запропонувала комісія ОН. Але тепер Голляндія заявляє, що вона ні за яких обставин не може визнати тлумачення цих принципів. Кабінет індонезійського міністер-президента А. Шаріфуддіна склав

* ВІДЕНЬ (ГА). 25 січня. Колишній скарбник румунської селянської партії Ділізан прибув у суботу до Відня. В розмові з газетними кореспондентами Ділізан сказав, що з минулого липня він перебував у Румунії. Місяць тому, як він вийшов з Будапешту і більшу частину дороги пройшов пішки. За його словами, в Румунії заарештовано до 7000 активних членів опозиції. Вони перебувають у трьох концентраційних таборах: у Краешті, Пітешті і Герлі. В Румунії панує терор, і всі опозиційні групи були змушені піти в підпілля.

* ЛОНДОН (РШГ). 25 січня. Кореспондент англійського часопису „Санді Таймс“ повідомляє з Берліна, що Росія буде на лнії Одер—Нісса воєнні укріплення. Власне кажучи, це мала б робити Польща. Але наслідком таємних переговорів між Польщею й СССР Росія зобов'язалася боронити західні кордони Польщі навіть і тоді, коли б німецький уряд був прокомуністичним. Будівництво провадиться під наглядом російських саперних частин. Робоча сила — німці з концентраційних таборів советської зони. По закінченні робіт вони будуть перевезені до СССР.

* ГАМБУРґ (ББС). 25 січня. В Рурській області німці будуть робити обшуки серед селян, щоб виявити незаконно приховані запаси харчових продуктів. У північній Вестфалії за новим законом незаконне приховання харчових запасів кариметься трьома роками ув'язнення, грошовим штрафом або ж позбавленням користування земельними ділянками терміном на 9 років.

* ЛОНДОН (ББС). 25 січня. До англійської столиці прибула сьогодні трансйорданська делегація на переговори в справі ревізії англійсько-трансйорданської угоди.

* ВАРШАВА (Радіо-Мюнхен). 25 січня. Польський міністер освіти виїхав сьогодні до Будапешту, щоб підписати культурну угоду між Угорщиною й Польщею.

* АТЕНИ (ББС). 25 січня. З Північної Греції знову повідомляють про партизанську діяльність у районі Копіца поблизу албацького кордону.

* БУДАПЕШТ (ББС). 24 січня. В Будапешті підписано договір про дружбу і взаємодопомогу між Угорщиною і Румунією.

* СІДНЕЙ (РШГ). 25 січня. Австралійський міністер закордонних справ д-р Евет звернувся до населення своєї країни з закликом зібратися завтра, в день австралійського державного свята, 4 мільйони доларів для допомоги 20 мільйонам дітей у Європі.

* ПАРИЖ (Радіо-Беромонстер). 25 січня. Сьогодні ввечері в Парижі офіційно повідомлено про новий розмінний курс французького франка. Відтепер 1 долар буде рівновартим 214,4 франка, а 1 фунт стерлінгів — 364 франка.
* ВІДЕНЬ (ББС). 25 січня. Цього тижня відїжджає до Лондону, в супроводі групи єпископів, австрійський міністер закордонних справ д-р Грuber, щоб взяти участь у конференції заступників чотирьох з приводу питання німецького майна в Австрії.

Штутґартське радіо про Україну

ШТУТґАРТ (РШГ). 25 січня. Як повідомило сьогодні ввечері штутґартське радіо — слідом за повідомленнями з кіл китайського національного уряду в Нанкін — в південній Україні розгортається великий повстанський рух. За твердженням радіо, в повстанні беруть участь до 1,5 мільйонів українців. Населення всіляко підтримує цей революційний рух за українську незалежність, проти російської окупації.

свої повноваження. Віцепрезидентові доручено створити новий уряд. За повідомленням Ройтера з Рангуну, індонезійці обвинувачують голляндців, що вони знову порушили угоду про перемир'я: за підтримку літаків 300 голляндців нібито напали на два села в східній Яві

Документи совєтсько-гітлерівської змови

3 тасмних антів колишнього німецького міністерства закордонних справ

Державний департамент США опублікував минулого тижня перший том тасмних документів колишнього німецького міністерства закордонних справ. Документи походять із німецьких архівів, що потрапили до рук американців, і охоплюють усі тасмні протоколи, підписані представниками Німеччини і Совєтського Союзу 1939-41 рр. — разом 260 документів, помінені в одному томі (362 стор.). Щодо плану опублікування, Англія, Франція і США домовилися, що кожна з цих держав може діяти в цій справі так, як їй забажається. Західні союзники надають опублікуванню не абиякої дипломатичної ваги, тим більше, що акти переховувалися досі в тасмній, щоб не образити СССР. Ред.

Німецька і підсовєтська сфера впливу

Серед документів є тасмний додатковий протокол до німецько-совєтського пакту про ненапад від серпня 1939 р., в якому північний кордон Литви визнано за кордон між німецькою і совєтською сферою впливу. Далі в цьому протоколі зазначено, що питання польської незалежності буде врегульовано згодом шляхом підписання дружньої угоди. Далі в німецьких архівах знайдено угоду, на підставі якої Німеччина й Совєтський Союз зобов'язувалися поборювати всяку польську агітацію проти однієї з двох держав.

Привітання з нагоди нападу на Норвегію й Францію

Як виходить з телеграми тодішнього німецького посла в Совєтському Союзі графа фон Шуленбурга, Совєтський Союз підтриму-

вав і вітав німецький напад на Скандинавію, Голландію й Бельгію. Після того, як німецький посол повідомив міністра закордонних справ Молотова про німецький наступ на Данію й Норвегію, Молотов заявив, що Совєтський уряд розуміє заходи, до яких змушена вдатися Німеччина. Наприкінці Молотов сказав: „Ми бажаємо Німеччині цілковитого успіху в її оборонних заходах“. З приводу позиції совєтського уряду після того, як німецькі війська увійшли до Голландії, Бельгії і Франції, Шуленбург писав, що Молотов привітав цю новину, і додав: він, мовляв, розуміє, що Німеччина мусіла захистити себе від англійсько-французького нападу. 18 червня посол повідомив міністерство закордонних справ: „Молотов викликав мене сьогодні ввечері до свого бюро і передав найсердечніші привітання совєтського уряду з приводу блискучої перемоги німецького вермахту“.

Візита Молотова до Гітлера

Німецькі спроби залучити Совєтський Союз до участі в пакті трьох держав досягли свого кульмінаційного пункту в листопаді 1940 року, коли міністер закордонних справ Молотов відвідав Берлін. Гітлер намагався тоді створити союз між Німеччиною, Совєтським Союзом, Італією і Японією. Але цієї угоди так і не підписано.

Плян „Барбаросса“

Ледве минув місяць, як Гітлер видав наказ опрацювати плян „Барбаросса“ що починався словами:

„Німецькі збройні сили мусять готуватися до того, щоб ще до закінчення війни з Англією повалити Совєтський Союз блискавичним наступом“. Серед німецьких актів є також заява тодішнього державного секретаря Ернста фон Вайпзека, в якій він сказав: „Свою думку про німецько-совєтську війну я можу висловити одним реченням: якщо кожне зруйноване російське місто нам коштуватиме стільки, як один потоплений британський бойовий корабель, то я мушу виступати за німецько-совєтську війну в цьому році. Але я гадаю, що ми переможемо Совєтський Союз лише в військовому сенсі, однак в економічному відношенні ми програємо“.

Гітлер до Муссоліні

Серед документів є лист, що його написав Гітлер до Муссоліні в день нападу на Совєтський Союз. В листі говориться, що Совєтський Союз і Англія нібито однаковим міром зацікавлені знищити Європу. За таких обставин він, мовляв, вирішив покласти край божевільним замірам Кремля. Він, Гітлер, гадає, що Фінляндія, а так само й Румунія візьмуть участь у конфлікті. Далі сказано: „Не зважаючи на цілковитий прагнення досягти остаточного порозуміння, товариство з Совєтським Союзом було для мене, однак, часто дуже обридливим, бо воно мені здавалося в той чи той спосіб порушенням усіх моїх первісних намірів і моїх попередніх зобов'язань. Я щасливий, що нарешті звільнився від цієї боротьби духа“.

(„Дена-Ройтер“).

70-ліття д-ра Степана БАРАНА

Дня 25 січня 1948 р. минає визначному українському громадському діячеві, політикові та публіцистові, д-рові Степанові Баранові 70 років життя. Постать д-ра Барана широко відома не тільки на західних землях українських, але й на східних. Його знають як оборонця в різних політичних процесах, політичного, громадського і церковного діяча, голвно з часів організації української православної церкви

на Холмщині після розвалу Польщі. В українському таборі в Міттенвальді зорганізувався громадський комітет для вшанування ювілею д-ра Ст. Барана. Святкування ювілею призначено на 31. 1. 1948. Ювілейний комітет просить спрямовувати все листування у зв'язку із святкуванням 70-ліття д-ра Ст. Барана на адресу: Дмитро Квасниця, Міттенвальд, Б'єркерзерне, А/125. За громадський Комітет — К. Січко

у власній ізоляції, що воно податливе для чужого і ворожого впливу, що це не Європа, а тим більше не фавстівська Європа, про яку я теж мріяв з юнацьких літ.

Але найстрашніше, звичайно, було відкриттящо активніша галицька політична думка хворіє тяжким комплексом тоталітаристичної психіки, яка гуляє по світу в різних кольорах від чорного до червоного; жертвою якої була тридцять років центральна і східна Україна; проти якої змагався в нерівній боротьбі підсовєтський українець і проти якої я поклявся колись ще перед арештом і засланням боротися все життя — геть аж до перемоги чи загибю.

І я зрозумів, побачивши нічим не оправдане галицьке внутрішнє братовбивство і галицьку внутрішню безсилість, насамперед безсилість думки, що часи „П'ємонт“ належать уже до безповоротного минулого і що нема як сидати на зроблені колись і вже застарілі сани. Що треба дати часі і „своє“, активно формуючи і реалізуючи той досвід, той світ, ту „харківську добу“ двадцятих років, добу гасла „вміти думати і почувати“ гасла духової дозрілості і самостійності, добу широкої державотворчої практики, добу гасла „геть від Москви“, добу, що в чужих рамках „УССР“ відважно дерзнула здійснювати заповіді Української Національної Революції 1917 року, що готувала під обстрілом НКВД велике відродження культури і людини. Ту добу, яку вклали в мою душу люди типу Хвильового, Ніковського, Куліша, Зерова, Курбаса, Буревія, Янати, Гринька, Антопенка-Давидовича, а також люди чернігівського та інших повстань, люди які щодня безміжно і безгоминно, але героїчно вмивали в підвалах НКВД.

Я побачив, що наше національне сонце має зійти таки на нашому сьогодні розтоптаному українському „центрі“ і „сході“ і що тільки воно може перегукнутися і подати руку Європі Сореля, Макса Плянка, Наполеона, Кіплінга.

Я побачив, що моя улюблена і вмирна галицька земля сама потребує помочі від нашого „сходу“, якому Галичина дала цю любовну назву — Велика Україна. Треба все зробити, не жалюючи сил, щоб виповнити і виправдати цю назву, в якій вилилася вся надія і туга українця за своїм великим і повноцінним самоздійсненням.

Це переконання також підказувало нам одверто ті нечисленні галичани, які вже переросли межі провінції і зір яких шукає далеко ширших перспектив і горизонтів. Такі „галицькі“ люди, як Горлинський, Рудко і вже тепер покійний Мітрігін — з молодших, як Ганкевич, С. Баран і вже тепер покійний Старосольський — із старших, є для нас передові фігури інтелектуальної України, в яких учиняється кльчемо молодого „східняка“.

Але сьогоднішній галицький „П'ємонт“ це не тільки привид, це — „лжеп'ємонт“, який існує сьогодні лише в психіці деяких українців, як найшкідливіший пережиток. Бо він уособлює собою з одного боку безвідповідальну політичну отаманщину і малахіянство, а з другого боку — провінційну самозакоханість. Бо він одних позбавляє самокритицизму, а інших — почуття покла-

деної на них історією відповідальності. Бо сьогодні (нехай і прихована) сьєкуляція „П'ємонт“ в умовах еміграційно-таборової боротьби тільки розбиває наші сили. Бо сьогодні привид „П'ємонт“ (чи то в різно замаскованих формах, а чи й цілком одверто) живе і активно діє лише в серцях кількох емігрантських купок, одірваних од Вітчизни.

А Вітчизна вже давно живе одними муками і одними надіями на всіх своїх безмежних просторах.

3. З-під криги совєтського соціалізму

Але треба ж тверезо глянути і на себе та на ту „підсовєтську людину“, якою ми самі були вчора. Треба тверезо оцінити вчорашні і сьогоднішні умови нашого існування і формування. Як писалося вже в першій статті, ці умови були і є вкрай несприятливі: і з морального, і з матеріального боку.

Брагарний перший осмілювся сказати, чому ми не хочемо їхати „на родину“. Але щоб нас не „поїхали“ — мусимо далі сидіти в масках, бути готові до крайньої самооборони типу кемптенської чи герсфельдської. Ми не тільки не маємо права азілю, а й взагалі жадного права. Живемо виключно на підставі нічим не гарантованої ласки і доброї волі чужих людей. Оточені довір'ям чужих, ба навіть своїх, як люди, що прийшли із зачумленої країни.

Словом, життя не дає нам і одної хвилини, щоб, як то кажуть „зібратися з собою“. А нам ця хвилинка кляче потрібна. Щоб ясніше було всім, про що тут ходять, ризикнемо пуститися в одне порівняння, знаючи, що аналогія — не доказ, а лише більш чи менш добра ілюстрація.

В біології деяких організмів існують явища, що їх наука охоплює поняттям „період спокою“. Це той період, що його, наприклад, потребує клубень для набуття здатності дати нові ростки і нову рослинку.

По суті, цей спокій є чисто поверховий, бо саме в цей „період спокою“ відбуваються в організмі найглибші внутрішні перемини, які підготовлюють початок нового проростання. Розуміється, ті благодатні процеси внутрішніх перемини і підготовки є можливі тільки за певних умов зберігання.

Смішно було б провадити цілковиту аналогію між біологічними і соціальними процесами, а все ж закони всесвіту всюдисущі, і їм одним завдячуємо впорядковувачий ритм життя, без якого (ритму) мір'яда світів мікро і макрокосмосу вже давно перетворилися б у хаос.

Відчуваючи і використовуючи ритм життя і його загальні закони, мусимо визнати, що такого підготовчого „періоду спокою“ вимагає перехід кожної нової доби, кожного нового стану, кожного видатного суспільно-політичного чи культурного явища. Вимагає цього підготовчого внутрішньо-бурхливого, а зовнішньо ніби непомітного періоду, і нова східня еміграція для того, щоб оформитися в якийсь позитивний силовий складник нашого суспільства. І то, насамперед, в галузі політики. Бо політично нова східня еміграція — це той свіжо-викопаний клубень, який має кляче пройти, бодай прискореними темпами, пері-

(Далі на 5-й стор.)

Юр. ДИВНИЧ

Перед новим етапом?

Тільки той, хто знає власні слабості, може бути справедливим до слабостей свого ближнього. Східня мудрість.

Як ми і сподівалися, перша стаття — „Анекдотика хутора“ викликала обурення серед певної частини „західняків“ і серед окремих груп „східняків“. Посипались листи і розмови.

Перші трактують автора, як політично-примітивну людину, і заявляють: „Яка дурниця! Східняцький сепаратизм. Хіба ж може основне тіло відокремлюватися від котрогось свого члена? Це ж свідощтво загинання і смерті самого того тіла. Автор, по суті, прокує індуську різню“.

В цих вібні глибокодумних словах нічого, крім хитрого єхидства, нема. Бо заперечувати претенсії якоїсь частинки тіла до її зверхності над цілим тілом — це ще не значить впадати в сепаратизм, а навпаки — значить підірвати в корені будь-яку провокацію будь-якого сепаратизму і будь-якої різни та розладу.

З другого боку зацеплені статтею „східнячки“ кричать: „Що за страшний песимізм! Автор бере під сумнів усе, навіть чисто „східняцькі“ діла“. А палкіші голови додають: „Автор явно проти „східняків“. Ми побємо його вікна, бо він критикує і чисто „східняцькі“ організації“.

На це відповімо: самокритика — ознака сили, а не слабості і песимізму. Говорити про хворобу чи солідність тіла та його окремих часток — зовсім не значить робити це тіло, а навпаки, — ставити питання про його оздоровлення чи пробудження. Найгірша річ — зарозумілість і верхоглядство.

Нарешті є й третя більш зрівноважена категорія занепокоєних „Анекдотикою хутора“. Вони дружньо, але тривожно перестерігають: „Пішіть ясніше, щоб вас усі правильно зрозуміли. Ви можете залишитися в самотності“.

Але що ж поробити, коли у проблемних і наболілих справах ясність не приходить із першого слова? Очевидно треба набратися терпіння, щоб до кінця прочитати і продумати авторів твердження в цілості. Якщо до когось і не поможеть, то не кляче буде в цьому вина автора.

2. Дійсність і привид „П'ємонт“

Ми кльчемо читача, а насамперед „західнього“ зрозуміти, що питання „схід-захід“ ми загострюємо не ради якогось „східняцького“ самолю-

бія, а ради порятунку нашої загально-національної соборної гідності та в інтересах уможливлення єдності.

Автор цих рядків змалечку плекав у душі вимірний образ пляноту „П'ємонт“, осяяний постатями Франка, Гнатюка, Стефанька, „Тінями забутих предків“ Коцюбинського, підкріплений твердою українською постановою частини тих галичан, що від 1917 р. і пізніше перебували на центральні і східні землі боротьбу. (До речі, цих останніх галичан — і то всіх без винятку — незаслужено осельмували у Галичині, як „радянські“ зрадників, тоді, як більша частина їх зробила досить корисної роботи і заплатила за цю роботу своїм життям і свободою).

Коли 1943 року я, нарешті, переїхав біля Бродів границю галицької землі і вперше побачив ці убогі кушчки сосняку, мені хотілося зіскочити з засніженої платформи поїзду і цілувати цю землю, ще не порушену москалем-завойовником, ще зберігаючи свою незамасковану перед світом національну свідомість і гордість.

Після терористичних валуєвських заборон (1876) будь-якого прояву українського культурно-політичного життя над Дніпром, ліпші діячі України — Драгоманів, Грушевський, Семеренко, Чкаленко та інші — перенесли в Галичину свою діяльність і тут разом із галичанами розпалили нове українське громадсько-політичне і культурне вогнище, з його політичними партіями, Науковим Т-вом ім. Шевченка і т. д. Майже до самої війни 1914 р. Галичина була тим єдиним клаптиком української землі, де (хоч і в образному вигляді) могла легально існувати якась рідна школа, якась рідне друковане слово, якась рідна наука, якась рідна національна організація.

Таким чином Галичина від кінця XIX ст. і до 1914 року грала ролю пляндарму, випадної бази українського національного руху, і дістала назву „Українського П'ємонт“.

Визвольна революція 1917 р. і народження в Києві державної України, як міжнародного фактора, остаточно перегорнули сторінку історії, з якою навіки одійшов у минуле і образ українського „П'ємонт“. Не забуваймо, що перша світова війна 1914-1918 рр. (одна з найкривавіших фронтів якої був саме в Галичині) підірвала сили цього „П'ємонт“. Жахливий австрійський терор у Галичині 1914-1917 рр., і такий же терор московський були тією додатковою невдачею, що ослабляла ударну політичну силу Галичини і позначалась на подальших визвольних змаганнях цього краю. Беручи все це до уваги, мусимо подивитися ту енергію, яку це знайшла в собі Галичина, щоб створити епопею українсько-польської війни, січових стрільців і УГА.

Переволюційні часи в Галичині — це часи кооперативно-просвітних методів будівництва держави в державі, часи, коли УВО ОУН дали польським імперіалістичним апетитам історичну відсіч.

Не диво, що ілудчи 1943 року до Львова, я думав зразу ж вступити до якоїсь галицької лідильної партії і віддати їй усі свої сили без остатку. Бо так високо стояв в уяві оцей куточок „Україна без маски“ і така велика була жага активної організованої боротьби проти ворога, з яким мусів боротися в останні роки здебільша пасивними методами.

Та коли минуло оп'яніння чудовою галицькою гостинністю перших дві і місяців, а натомість прийшло тверезе пізнання, я відчував, що галицьке суспільство було теж од віків у колоніальному прокрустовому ложі, що воно тяжко хворіє на провінціалізм, що воно задихається

Бевін і Клей звернулися до Маршала

Важна харчова ситуація в західній Німеччині — Як уникнути катастрофи

ВАШІНГТОН (ЮП). 19 січня. Англійський міністер закордонних справ Бевін звернувся з особистим листом до міністра закордон. справ, США, вказуючи на серйозну нестачу харчових продуктів у двозоні і водночас додаючи, що Англія з свого боку ладна зробити все, що тільки від неї залежить, щоб поліпшити становище. Представник американського міністерства закордонних справ сповістив, що листа англійського міністра закордонних справ негайно ж переглядатиме міністерство закордонних справ і міністерство військових справ. Також ге-

нерал Клей звернувся до Маршала з закликом. Американський міністер сам виявив ініціативу, щоб прискорити доставки збіжжя до Німеччини. Крім того, два кораблі з картоплею вже в дорозі до Німеччини. Як повідомляють далі з Вашингтону, вже відбуваються англо-американ. переговори про харчову ситуацію в двозоні, під час яких обмірковуються питання: 1. як можна швидко постачати німецькому селянинові машини, штучні добрива і бавовняні вироби, щоб він не приховував своїх виробів? 2. чи можна вислати більшу кількість харчових

продуктів (напр., цукру) як премії за добру злачу контингентів? 3. чи не слід запровадити грошову реформу раніше, бо погана злача пояснюється тим, що селяни не мають довіри до сьогодишнього ринку? 4. чи не слід запровадити заходи кари (напр. конфіскацію) супроти селян, які не виконують своїх обов'язків?

Військові губернатори об'єднаних західних зон — ген. Клей і ген. Робертсон — у спільному комунікаті подали до відома, що військові уряди прагнуть закупити на світовому ринку додаткові харчові продукти і жири для двозоні. Але теперішню нестачу харчових продуктів можна пояснити недостатньою злачею і неправильним розподілом місцевих харчових продуктів. Отож, першим кроком до поліпшення мусять бути краший облік німецьких харчових продуктів.

КЕЛЬН (Зюдвестфунк). 21 січня. Сьогодні в Кельні страйкують 100.000 робітників, протестуючи проти нестачі харчів. Так само в Нюрнберзі й інших містах страйкували сьогодні понад 100.000 робітників, щоб досягти ліпшого розподілу харчових продуктів.

Таємні переговори Індія-Пакистан

ЛЕЙК САКСЕС (Ндф.) 21 січня. Щоб підготувати обговорення кашмірського конфлікту в Раді Безпеки, між Індією і Пакистаном відбулися таємні переговори, про наслідок яких буде повідомлено лише на засіданні Ради Безпеки. Як відомо, індійський уряд бажає, щоб попередницька комісія ООН (яку ще треба утворити) обмірковувала лише кашмірське питання, тоді як Пакистан домагається також обговорення статуту для магометанського населення в Кашмірі. І здається, що в цьому пункті ще не досягнуто ніякої згоди.

В усякому разі під час однієї демонстрації за припинення голодівки Магатми Ганді Пандіт Неру підкреслив, що Індія відхилитиме ілею єдності між Індією і Пакистаном доти, доки Пакистан не перебере на себе відповідальність за всі ті проблеми, які він створив.

Грецька громадянська війна

АТЕНИ (ЮП). 19 січня. Грецьке міністерство військових справ подало до відома, що повстанці атакували місто Плятанос коло Лепанто. Урядові частини підсилено танковими з'єднаннями і літаками. Між Волосом і Лярі-

ХАРЧІ З США ДЛЯ Німеччини

ВАШІНГТОН (Дена-Ройтер.) 23 січня. На особисте домагання британського міністра закордонних справ Бевіна, що він висловив його з огляду на харчову ситуацію в Рурській області, звернувшись до американського міністра закордонних справ Маршала, у вівторок американські чиновники вжили негайних заходів. В американських портах уже вантажать на кораблі 400 тис. тонн картоплі й інших харчових продуктів для доповнення німецьких запасів збіжжя в zagrożених областях. Американська окупаційна армія водночас розпочала знову закуповувати жири.

БЕРЛІН (АП). Директор економічного відділу американської влади Вілкінсон висвітлює через берлінське радіо програму німецького імпорту. За його даними, в 1945-46 рр. на імпорт харчових продуктів до двозоні призначено

майже 300 млн. доларів, а в 1947 понад 500 млн. доларів. На 1947 рік передбачено 750 млн. доларів. Прибутки від німецького експорту призначено цілком на покриття коштів імпорту життєво-важливих гатунків промислової сировини, як от бавовни, вовни, міді і нафти. Оплачувати цим фондом імпорту харчових продуктів не дозволено, і таких заходів не заплановано також і на 1948 рік.

ВАШІНГТОН (АП). Прибувши до Вашингтону, американський військовий губернатор у Німеччині ген. Клей у четвер заявив, що німецька харчова ситуація, яка викликала протестаційні страйки, незабаром поліпшиться. Як військова влада, так і німецька адміністрація вживають тепер найширших заходів, щоб ліквідувати харчову кризу, що пояснюється здебільшого поганим розподілом наявних запасів.

Советські закиди у Відні

ВІДЕНЬ (АП). 17 січня. В п'ятницю, на засіданні Союзної Контрольної Ради Австрії, советський головнокомандувач генерал-полковник Курасов обвинувачував Францію, Англію і США в тому, нібито вони саботували демілітаризацію і роззброєння Австрії, створюючи таким чином, „надзвичайно серйозну загрозу для миру й безпеки“. Зокрема Курасов обвинувачував Америку й Англію в тому, нібито вони планують перетворити західну Австрію у „військову базу англо-американського імперіалізму“.

Відповідаючи на советські закиди, головнокомандувач американських збройних сил в Австрії генерал-лейтенант Кііз сказав, що, на його думку, ці обвинувачення призначені

„для російського домашнього вжитку“. Англійський і французький головнокомандувачі так само рішучо відкинули советські закиди.

Дипломатичні спостерігачі трьох західних держав та Австрії вбачають у советських обвинуваченнях (що Англія і США перетворюють західну частину Австрії у „військову базу“ англо-американського імперіалізму“), початок негативного ставлення Советів до державного договору з вільною Австрією. Під час наступної зустрічі заступників міністрів закордонних справ росіяни, правдоподібно, використають заяву Курасова для того, щоб блокувати укладення австрійського мирного договору і не виводити своїх військ з Австрії, Улорщини і Румунії.

Поширення компетенції австрійського уряду

ВІДЕНЬ (Дена). 20 січня. На засіданні союзної Контрольної Ради в Австрії американський представник генерал Кііз запропонував передати австрійському урядові ряд контрольних функцій, що досі перебували в руках Контрольної Ради. За американськими пропозиціями, австрійський уряд має одержати, між іншим, право контролю над постачанням паливних речовин і струму, над транспортом, подорожніх рухів за межі державних кордонів, а також розподілом місцевих харчових продуктів. Далі австрійські установи мали б перебрати на себе цілковиту відповідальність за керівництво, озброєння та

устаткування австрійської поліції і прикордонної охорони.

Лівідують „опозицію“ далі

БУКАРЕШТ (ЮП). 19 січня. Сімнадцять колишніх членів національної селянської партії Ю. Маніу відано до воєнного суду. Їм закидають змову проти батьківщини і фінансування однієї терористичної організації.

В Скопле (Югославія) почався, як повідомляє югославська телеграфна агенція „Танюг“, суд проти сімнадцяти членів „Юдзель“, нібито нелегальної югославської шпигунської організації, що мала зв'язок з представниками однієї іноземної держави.

Іван ГЛАДУН

Вони вчили мене зради

Я стаю комуністом

Ці суботники і недільники в „Храмі праці“ привели мене до знайомства з приємним молодим чоловіком, якого всі звали Джонні Вайром. Він видавав „Молодий світ“, місячний часопис секції юнацтва при „Храмі“. Джонні запросив мене відвідати юнацький мітинг, я згодився, а через два-три тижні я був уже членом цієї організації. Мене радо вітали мої нові приятелі відразу дали мені цілу масу літератури, за змістом цілком узгодженої з моїм старим приятелем — часописом „Трудові новини“.

Я багато розмовляв з Джонні Вайром — в більшості про Росію і комунізм. Я запитував у нього про ставлення Советів до релігії (це непокоючий пункт в моїх нових лівацьких переконаннях). Я питав також про права національних меншостей в Советському Союзі.

— Чи дійсно пролетаріат стоїть при владі? — запитував я наївно, але цілком серйозно, — і диктує свою волю через диктатуру в ССР? Як справа з шлюбом і розлукою в ССР? З освітою гоцо?

Деякі з цих питань були досить важкі для Джонні, особливо коли він намагався уникнути фактів і відповісти загальними фразами. У таких випадках Джонні скеровував

мене до Мирослава Ірчана, видавця „Робітниця“, офіційного органу жіночої секції.

Ірчан приїхав з України незабаром після большевицької революції, в якій він відіграв поважну роль. Він був ревний освічений комуніст і автор деяких книжок і п'єс. Зійшовши віч на віч з таким авторитетом, я був остаточно переконаний в правоті комуністичних ідей. Ірчан розповідав мені історію з власного життя там, про ліквідацію неписьменності, про скасування експлуатації людини людиною. Ці розмови незабаром позбавили мене останніх рештків вагання. Врешті, — думав я, цей чоловік жив там, бачив усе, нашо б йому було мене тепер дурити. Він і тоді перебував ще в щільному контакті з ССР і одержував звідти багато літератури.

Я віддався з усім запалом моєї молодішої активній роботі в юнацькому секторі, писав статті для часописів, брав участь у дискусіях, що відбувалися в „Храмі“ і взагалі хотів виставити себе у першій лаві активістів. Я мав тепер чудову ідею організації нової структури нашого руху. ULFTA і її жіноча та юнацька секції називалися масовими організаціями з їх власними виконавчими комітетами. Тероретично вони не мали нічого

спільного з комуністичною партією. Але кожна з масових організацій мала в собі групу, яка належала до компартії або до комсомолу.

Перед загальними зборами секції ця група обов'язково відвідувала наради з комуністами. Там їм давали інструкції як вивчати на інших членів, що не належали до комуністів і як скеровувати їх під вплив і провід комуністів. Я мав велике бажання вступити до комсомолу, бо це була дійсна керуюча сила нашим юнацьким сектором ULFTA.

Я розумів, що всі мої проекти та ідеї, які б вони не були корисні, нічого не варті, поки я не буду членом компартії.

Одного дня мене запросив Джонні відвідати будинок на Селькірк Авеню. Коли я прийшов туди, то зустрівся там з провідними членами юнацької секції.

— Як секретар шостої групи комсомолу, підвісивши, сказав Джонні, — я закликаю товаришів прийняти до наших лав нового члена. — Він показав на мене.

Від радості, що моя давня мрія здійснюється, я був майже непритомний.

Я прийняв пропозицію зборів бути членом комсомолу і скоро стояв перед своїми новими колегами, піднявши догори стиснутий п'ястук і повторював слова присяги, що завжди буду боротися за ідеї Леніна-Сталіна, аби повалити капіталістичний устрій і встановити диктатуру.

Новий сорт демократії

За кілька днів я вже був присутній на загальних зборах комсомольців нашого міста, де були присутні сто юнаків, здебільша жили в Україні, з дуже незначою частиною англосаксонської молоді. Тут я побачив, що комсомол знаходиться під безпосереднім провідом компартії. Компартія видавала директиви, а комсомол провадив їх між молоддю. Через комсомольців канадська компартія контролювала майже всі юнацькі організації.

Я помітив, що між жидівською і українською групами було багато суперечок: вони одна одну обвинувачували в буржуазному націоналізмі, закидали комсомолові, що він не бореться з фракційними привілеями. Не побороє достатньо гостро релігійні і расові забобони тощо.

Це все захоплювало мене ще більше і примушувало напружувати всі сили, аби полатити ці непорозуміння. Я вважав це за „демократичний централізм“, про який так багато чув до цього.

Ніхто до цього навіть не з'ясував мені, що таке „демократичний централізм“, але на мою думку це була саме та контрола, під якою тримали комуністи всі робочі і юнацькі рухи, даючи їм певний напрямок для скорішого досягнення мети — повалення капіталізму. Все, що провадилося певним сектором, було частиною генерального плану, який мені здавався таким мудрим та обміркованим, що навіть мені не запада думка перевіряти або критикувати наших лідерів. Я подолав

в собі всякі сумніви і цілком віддався провідові комуністичної партії.

На одному з мітингів жваво обговорювалося питання про видання юнацького часопису „Молодий Робітник“, національного органу комсомолу. Я зголосився активно допомогти цій справі і мене негайно „навантажили“. Я повинен був широко агітувати за видання „Молодого Робітника“. Я виконав це завдання і на наступному мітингу мене одностайно обрано до агітпропу комсомолу. Моя праця там не була законспірованою або нелегальною. Вона полягала в бесідах з молодими робітниками та писанні різних статей до часописів та газет, особливо до „Молодого Робітника“. Але ж це був добрий досвід з діяльності і дуже мені подобався.

Тепер я готувався порвати останню ланку, що мене утримувала на старих „консервативних“ переконаннях. Одного дня Джонні Вайр сказав мені, щоб я припинив відвідувати церкву. „Це не значить, що ми примушуємо тебе покинути твою релігію“, — сказав він. „Ти це зробиш сам, коли трохи більше з нами попрацюєш. Наше ставлення до релігії тобі вже відоме. Це ніщо інше, як капіталістична метода подолати і підкорити собі робочу класу та експлуатувати її. Релігія стояла і стоїть на шляху революції. Тепер, коли ти стаєш на чолі нашого руху, буде тобі соромно самому, коли тебе побачать у церкві“.

Я погодився без суперечок.

З. КРУПНИЦЬКИЙ

Задунайська Січ (1775-1828)

В 1775 р. впала запорізька січова республіка. Перед тим велася російсько-турецька війна (1768-1774) в якій січовики блискучо зарекомендували себе — в якій вже раз! — в окремих операціях проти ворога. Замість сподіваної нагороди прийшов несподівано до Січі маляр генерал Текелі з великою російською армією, і заскочені запорожці примушені були до покори або до втечі. Січова фортеця була зрівняна з землею, щоб і духу козацького не лишилося, але він все ж лишився і ще довго діяв далі. Одним з етапів цього діяння і була Задунайська Січ.

Наша відома дослідниця історії Запорізької Січі Н. Василенко-Полонська вважає, за причину зникнення Січі в 1775 р. кілька обставин: захоплення цариці Катерини II модною в Західній Європі популярною політикою побільшення населення, чому ніби на перешкоді стояла, між іншим, і безженна Січ, далі те, що Січ посередньо перешкоджала розвитку кріпацтва, і що уряд, тільки зруйнувавши її, міг закрити селян на Україні. До цього приходили ще політичні і економічні причини, а саме те, що Росія після перемоги над Портою і заволоділа міру з нею в 1774 р. отримувала в своє володіння широкі простори над Чорним морем, і знову на цій шляху росіянам поперек горла лежала запорізька республіка.

На мій погляд, до цього треба додати ще й Пугачовщину (1773-1774 р.), яка дуже підсилала бажання російського уряду ослабити або знищити вільні козацькі республіки, на теренах яких все починалися повстання проти московського абсолютизму, а в першу чергу найстаршу з них, січову, „корінь зла“, по вислову ще Петра I. В основному ж Москва не виносила свободолюбних рухів і організацій. Республіканська Січ — це була загроза для ідеологічних основ самої Москви. Москва все йшла шляхом не федералізму, а централізму, і коли терпіла в межах своєї імперії автономні, самоуправні організації і країни, то тільки до слушного часу. Щодо Запорізької Січі, то такий слушний час наступав саме в 1775 р., коли російські війська верталися з турецького театру війни додому.

Але не так воно сталося, як собі росіяни планували. Хоч Січ і впала, то значна частина запорожців втекла саме до тих турків, проти яких недавно воювала. Зрештою, це був злавна проторення шляху Скілків було за козацького періоду однак отих турецьких або ханських гетьманів! Пригадаймо собі тільки Юрка Хмельницького в Немирові, Петра, відомого з свого виступу проти Мазепи, якого сліди знаходимо ще в 1711-1712 р. і то „гетьмана“ в Дубосарах, або Пилипа Орлика в першій половині XVIII ст. Та й самі січовики знали турецько-татарську зверхність і ранили, проживаючи від 1709 до 1734 р. в Олешках під кримським ханом.

Отже не дивно, що чимала частина січового братства опинилася знову на турецькій території. Порта радо приймала таких патентованих вояків, якими вважалися запорожці ще й наприкінці XVIII ст. Для розселення надано було їм спочатку смугу земель між очаківськими степами і гирлом Дунаю. Січове братство опинилося на прикордонні Туреччини, і саме тепер російський уряд зрозумів цілу небезпеку, яка грозила безпечі імперії з цього боку. В Росії і на Україні було аж занадто незадоволеного елементу, особливо серед селян. Нова Січ

могла стати притягуючим центром для них. Люди впертої і енергійної вдачі, які не хотіли переходити на ролі кріпаків (пригадаймо собі прикріплення селян на Україні в 1785 р.), шукали притулку у запорожців. Та й самі січовики вислали агентів на Україну, щоб там стиха вербувати молодих людей для збільшення свого контингенту.

Занепокоєний російський уряд почав видавати маніфести, обіцяти амністії, закликати колишніх запорожців до нових козацьких формацій і звичайно робити інтервенції перед Портою. Врешті турецький уряд на вимогу Росії переселив запорожців 1779 року в саме гирло Дунаю.

На нових місцях Задунайська Січ зустрілася з іншими емігрантами, донськими козаками-некрасівцями, яких батьки на початку XVIII ст. після подавлення повстання Булавина виселилися до Кубані, а потім і на Дунай. Між новими поселенцями і старими, які були чистими великорусами-старовірами, почалися непорозуміння, які іноді переходили в криваві сутички. Султан був більше прахильний до допців, і коли вони одного разу спалили осідок Задунайської Січі, то він звелів січовикам пересунути до Добруджі при гирлі Дунаю по лінії Сілістрії Русук (з центром в Сейменах).

Запорожці були з цього невдоволені. Вони порозумілися з австрійським урядом, і в 1785 р. значна частина їх (8.000) покинула гирло Дунаю і перейшла на життя до Банату (між Тисою і Дунаєм), діставши австрійське підданство, право виборного устрою і плату від цисаря. Але їм не вгодилося дрібна австрійська контролія і бюрократичний цисарський режим і 1811-1812 рр. вони повернулися назад в Добруджу та злучилися з тими своїми товаришами, що мали тут свою Січ.

Тепер прийшов час і для розправи з некрасівцями. Спільними силами січовики захопили Дунаєвець, вирізали місто Гульчу і примусили своїх ворогів тікати на всі боки. На цей раз і турецький уряд прийняв запорозьку перемогу до відома та переселив некрасівців на острів Майкос на Мармуровому морі, а частину в Малу Азію.

Над притокою Дунаю — Дунаївцем запорожці влаштувалися остаточно. І тут, як і перед тим, вони трималися своїх січових порядків. Знову це була Січ як і колись, хоч в трохи спрощених і улегшених формах. Існували й далі 38 традиційних куренів, вибиралося по старому кошового й іншу старшину. Основним заняттям козаків було скорше рибальство на артільних засадах, ніж хліборобство, яке в умовах перебування в дельті Дунаю грало роллю підсобного господарства.

Січ мала свою внутрішню автономію, але, звичайно, була зобов'язана приймати участь у військових операціях на вимогу турецької влади. Січ постачала для турецької армії військову силу двох тпів: кінноту і морські команди на чайках. Кіннота формувалася переважно в Добруджі, а морські команди в гирлі Дунаю.

Звичайно, між Портою і козаками не обходило без тертя. Турецький уряд надавав великого значення, щоб січовики приймали пильну участь у війнах проти Росії чи при здушенні повстання сербів, болгарів, греків тощо. А це суперечило християнському сумлінню січового товариства. Впливала й російська агітація, яка особливо посилювалася в 1827 р., коли сподівалися нової війни між Портою і царською імперією. Настрої серед запо-

рожців були досить непевні, особливо з огляду на те, ніби турецький уряд, не довіряючи січовому братству, планував перенести його кудись в Малу Азію.

Доля хотіла, щоб росіяни знайшли собі союзника в особі самого кошового отамана Йосипа Гладкого. Коли почалася в 1828 р. війна і російська армія появилася на Дунаї, Гладкий підбурив козаків до переходу на бік Росії. Але значна більшість січовиків, не довіряючи росіянам, була проти його плану. Відправивши приблизно 2.000 чоловік в Сілістрію до турецької армії, кошовий несподівано з'явився в січовому осередку, забрав там клейноди і військовий скарб та з 500 своїх однодумців перейшов до царя.

Російська військова влада була дуже задоволена з появи хоч і невеликої кількості запорожців, особливо кошового з старшиною і регаліями, що надавало події ніби юридичного характеру. Саме тоді російське військо збиралося переходити на правий берег Дунаю, і ця акція була дійсно успішною переведена коло Сатунова, завдяки порадам і допомозі Гладкого і його людей, що досконало знали гирло Дунаю.

З цього часу Задунайська Січ перестала існувати. Новітній дослідник життя Задунайської Січі, Ол. Рябінін-Скларевський, тримається тої думки, що січова організація вмерла не стільки в наслідок переходу Гладкого на російський бік, скільки природною смертю через повільне ослаблення своєї структури, організації, традицій і побуту.

На мій погляд, акція Гладкого була все ж таки справжньою катастрофою для Січі. Важливо не те, що під час цих подій спалено було січовий осередок. Далеко дошкульнішим було розпорощення самих братчиків: ті, що знаходилися при турецькій армії, мусіли відповідати за кошового і його однодумців, і чимало з них опинилися за ґратами в Царгороді і здебільшого там і загинули; дехто ховався, а дехто мимоволі мусів йти слідами Гладкого і його товаришів. По суті зник не тільки січовий осередок, але й ті міродайні люди, якими він тримався. Тому й Січ розпалася враз, внаслідок ніколи не бувало. Організоване життя козацької промади над Дунаєм припинилося.

Без відповідного проводу, що це мав в собі дух козацький, не можна було утворити наново заміру організації, — а його, очевидно, вже не було. В 1841 р. відомий поляк-козакофіл Чайковський знайшов в Добруджі до 5.000 чол. (а було їх там більше) під назвою запорожців і то були лише рибалки без козацької організації і козацького звичаю. Ніхто не робив спроби збудувати нову Січ, нову організацію. Це була здебільшого втікачі-кріпаки, задоволені з свого теперішнього положення і куди менше правдиві запорожці. Ми знаємо, що чимало з цього козацького елементу ввійшли в життя Добруджі, і їх нащадки певно й сьогодні сидять ще в цій дунайській країні.

Який не був сумний кінець Задунайської Січі, то все ж існування її на протязі якогось півстоліття мало своє значення. Завдяки Задунайській Січі Росія, що взялася вже за радикальну асиміляцію козацького елементу, примушено було поставитися обережніше до козацьких стремлень і вимог. Надбузькі, або чорноморські та озівські козацькі війська постали також і як рівновага супроти Задунайської Січі. Врешті з цих і інших елементів виросло кубанське козацтво, яке хоч незабаром і змінило свої форми, то все ж зберегло в собі якусь ідею традиційного Запоріжжя. Серед цих кубанців опинилося чимало і самих задунайців. Пов'язаність

Антиамериканіяда

В ССРСР, в зв'язку з Маршальовим пляном відбудови Європи, відбувається справжня антиамериканіяда, на переведення якої мобілізовано всі засоби. А що вже всякі советські халтурники мають з неї духову і матеріальну поживу — про це годі й говорити. Якби ми, прикладом, заглянули в „творчі звіти“ членів Спілки советських письменників, то побачили б там таке:

1. Письменник Іван Ессесеров працює над антиамериканським романом під назвою „Американські людожері“.

2. Драматург Хома Ресефесеров закінчив антиамериканську п'єсу на 4 дії під назвою „Американські хижакі“.

3. Новеліст Микита Уесесеров здав до друку збірку антиамериканських новель під назвою „Американські шакалі“.

4. Поет Данило Беесесеров остаточно опрацює антиамериканську поему під назвою „Американські татри“.

5. Лібретист Юхим Диктаторов виготовив лібретто до антиамериканської опери під назвою „Американські гієни“.

6. Поетеса Розалія Совпатріотова пише книжку антиамериканських сонетів під назвою „Американські вовки“.

7. Кіносценарист Пилип Комісаров збирає матеріали для написання сценарія до антиамериканського фільму під назвою „Американські крокодили“.

8. Байкар Кирило Конвеевров працює над книжкою антиамериканських байок під назвою „Американські акули“.

9. Автор малх форм Онуфрій Комінформов написав для кльобної сцени антиамериканський скетч під назвою „Американські гадюки“.

10. Дитяча письменниця Сталіна Кремльова здала до дитячого видавництва збірку антиамериканських казок для дошкільнят під назвою „Американські павуки“.

Такий відгук знаходять американська кампанія в колі советських халтурників від літератури. Ну, а ще ж, крім літератури, є для цього театр, кіно, радіо, преса... Там таке робиться, що незабаром, як дехто сподівається, навіть півні буде мобілізовано виконувати антиамериканську кампанію.

Що, може, скажете, півні не схочуть співати на антиамериканський лад? Застрякують?

Нехай тільки спробують! У большевиків концертів не тільки для людей, а й для півнів вистачить.

На те ж ССРСР — „найдемократичніша“ в світі країна.

Там навіть півні про це не забувають.

Отже, вважайте!

Мартин ЗАДЕКА

РЕЦЕНЗІЯ

Два силюети

Руїни мюнхенського Регіна-Паласт-Готелю щораз більше набувають популярності: їм не тільки почастило потрапити на екран у першому німецькому повноформатному фільмі „Між вчора і завтра“, але й стати успішним пристановищем для численних концертантів різних націй, які ревню використовують щонеділі вільну ресторанну залу для своїх виступів у Мюнхені.

4. та 11. січня тут відбулися виступи Ізабелли Орловської в супроводі музики М. Ніколаєнка.

Згадка в афішах про „оригінальні українські костюми“ та пісні притягла значну кількість відвідувачів українців. Поминаючи скромний репертуар п-ні Орловської, який складався з двох десятків популярних циганських, московських та українських пісенок, виконуваних щиро і безпосередньо, цікаво було довідатися з уст самої співачки, що вона... вірменка. І саме через це доводиться зовсім іншими очима сприймати і влучно передані нотки типово московської „космічної“ нудьги (характерні саме для виконання пісень „циганського“ циклю), а з другого боку

на досить яскраво окреслені, цілковито протилежні їм щодо внутрішнього світу, наповнені „земною“ теплотою і щирістю — українські мелодії („Ой спати мені не хочеться“, „Дударик“). Це зраджує великі артистичні здібності п. Орловської, і може в театрі вона б ще яскравіше їх розвинула.

Досвідчений музикант, проф. М. Ніколаєнко, крім фортепіанного ілюстрування в основному мініатюр П. Чайковського („Романс без слів“ та дещо з „Пір року“), програв дві власні речі: „Кобзар“ і „Прелюдію Ас-дур“. В обох творах вирізьблюється глибоко українське музичне світовідчуження автора. (Цьому, очевидно, сприяло й музичне виховання). І коли „прелюдія“ більш вибаглива, тонша, то „Кобзар“ — значно бурхливіший, монументальніший. Історично-патріотична канва цього невеличкого музичного малюнка ніби сама просить широти, рідного українського простору, безпосереднє відчуття якого дало б може надхнення й авторів розгорнути його в килим симфонії... В.

Українці в Мадриді

На Свят-вечір 6 січня в Мадриді у великій залі колледжа апостола Сантьяго — де мешкають 28 українських студентів-стипендіатів — відбувся традиційний український Свят-вечір.

На святі були присутні керівники

Задунайської Січі з цими всіма новоствореними очевидна.

Але є ще один мотив, який тут треба підкреслити. Як влучно зазначає Д. Дорошенко, запорізьке козацтво та його епігони цікаві для нас ще з іншого погляду: всі ці козаки: дніпровські, дунайські, чорноморські тощо було піонерами української народної колонізації, яка стихійно посувалася до берегів Чорного моря. В результаті українське населення цілком присунулося до берега Чорного й Озівського морів і обхопило їх широким поясом від гирла Дунаю до гирла Кубані й далі на південний схід аж до Кавказького хребта. Якийсь вклад до цього дала й Задунайська Січ.

організації „Обра Католика“, представники дипломатичного корпусу, відомий кіно-режисер Євген Деслав, біля якого гуртується українська еміграція в Іспанії, всі українські студенти та представники студентських організацій еспанських, південно-американських, грузинських, хорватських, словацьких, румунських і польських — разом понад 80 осіб.

Свято відкрив гарною промовою (в еспанській мові) голова української студентської Громади п. Листок. Було багато промов. В розмові, що відбулася під час свята, голова організації „Обра Католика“ повідомив п. Євгена Деслава, що ця організація уділить ще 12 стипендій для українських студентів, і таким чином загальне число стипендіатів буде піднесено до 40 осіб. Крім того, на початку шкільного року відкриється власний український колледж (гімназія) в Мадриді.

Свято вдалося гарно влаштувати, завдяки тим пакукам, що для українських студентів прислало українське громадянство з Аргентини.

ПЕРЕД НОВИМ ЕТАПОМ?

(Закінчення з 2-ї стор.)

од так званого „спокою“, тобто період бурхливих, але захованих внутрішніх метаморфоз, перетворень. Без цього він не здатен дати новий життєвий круг. Без цього його можна хіба з більшим або меншим смаком політично з'єсти, як це і роблять старші політичні партії на еміграції.

Дві (більшість свого членського складу) „східняцькі“ політичні партії — УРДП та УНДС були спробою прискорити чи навіть перескочити цей підготовчий період. Це штучне прискорення відбувалося за активної участі наявних у тих партіях нечисленних галичан. Гріх було б сумніватися в добрій волі цих останніх; вони були одушевлені найкращими намірами і наліями. А все ж успіх був невеликий. В УНДС це конкретизувалося у всіх „синтетичних“ (хемічний термін) планованих партіях, в „прогресивних консерватизмах“ і тому подібних переловних конструкціях. А в УРДП — в поспішному формуванні соціалістичного програмового „декалогу“.

Однак, основні сили „східняків“ чи то з якогось здорового інстинкту, а чи з інших причин не пішли до жадної із наявних партій. Хоч вони й стоять на порозі своєї політичної активізації, та все ж відбувають ще й сьогодні свою політичну еволюцію у внутрішньо-динамічній формі „періоду спокою“.

І це зрозуміє кожний, хто знає минулих 30 років життя в УССР, з його періодом Відродження і активної боротьби („Харківська доба“ 1921-1930 р. р. (і періодом васьмального здушення, тотального нищення і пасивної самооборони українця) (від тридцятих років і до сьогодні).

На „Харківській добі“ ми зупинимось пізніше, коли буде мова про підстави духової і соціально-політичної сили „східняка“ і всього підсоветського люду, в який сьогодні входять і галичани. Це був блискучий період своєрідної контракти українського світу проти окупанта, на чолі якої стояли кращі люди українського культурного світу і яка вийшла поза межі культурного процесу в особі СУМ'у і СВУ, чернігівських повстанців 1930 р. і т. д.

Але після цього менш ніж десятирічного періоду почався сталінський контрнаступ. Це період терору — найбільшого, який колинебудь бачила історія людства, терору голодом, зброєю, тюрмою, моральним нищенням. Мільйони трунів, десятки мільйонів в'язнів, загальний страх. З цим періодом — від початку 1930-х років — підсоветська українська людина перейшла в стан виключно пасивної і то одноосібної оборони. На відміну від часів Відродження, тут уже немає жадної мови про якенебудь суспільне оформлення чи документацію власної політичної думки. Тепер, коли активні романтики і реалістичні творці Відродження лягли під кулями НКВД чи зникли в задротівниках північної Азії, не могло бути жадних публічних вправ для громадсько-політичної думки чи одвертої політичної боротьби.

Та що там? В УССР з тридцятих років неможливо без ризику життям зафіксувати навіть у цілком інтимному шоденнику цілком інтимну власну думку. Ця думка була загнана в найглибші підліпні тайники свідомості і відсвідомості. Лише виключно сильні натури могли винищувати і розгортати у своїй душі власну концепцію. Найближчий приклад — Т. Осмачка, що сім разів перебував у в'язниці і сім разів у невропатологічному ізоляторі НКВД — склавши і зберігши виключно в пам'яті вірші, що ввійшли пізніше у збірку „Сучасникам“ та в перших піснях поема „Поет“.

Але записати ті думки, концепції, твори на папір, але переказати їх комусь хоч одному, хоч найближчому?.. — це було виключене. Бо хто його знає, чи витримають нерви цього найближчого на допиті НКВД! Бо хто його знає, чи витримають твої власні нерви і чи ти з твоєю виношеною в душі концепцією сам не розсиплешся перед слідчим. Бо система середньовічних тортур, що спиралась, головню, на фізичні методи катування, є найвою дитячою іграшкою в порівнянні з незрівняною в своїй універсальності і всеохопливості системою НКВД.

Тут розкривається безодня, про яку може мати уяву лише той, хто над нею висів довгі-довгі роки мук, роки перманентної невпевненості на грані життя і смерті.

Правда, ви маєте перед собою реальність життя, ви можете її пізнати краще, ніж ті шасливі по той бік греблі, ви можете помапати її пальцями, відчуті її уколи в саме серце, загинути від неї. Але що з того, коли ви не можете ані поділитися з кимось своїм пізнанням, ані усистематизувати його на папері, ані поглибити зібраними матеріалами (книги, преса, цифри, наслідки спеціальних обстежень і т. д.)

Щось подібне переживав на запланні в Азії Шевченко із забороною писати й малювати з постійними контрольними обшуками і карами. Згадуючи про ті часи, Шевченко казав, що душа і думка вкривалися тоді кров'ю. Що ж могло вирости з дитини в таких умовах? З дитини, що прийшла на еміграцію, стоїть перед вами у вигляді молодого „східняка“—емігранта?

В світі гуляють різні уявлення про підсоветську людину, але тільки зрідка надібає те на влучну повну характеристику. Підсоветська людина — це складний комплекс різних і яскраво протилежних груп. Поза правлячою партійно-енкаведистською кастою ми бачили там: 1. Типи Аглай і Многогрішних. Ці типи і в найчорніші дві репресії ідуть проти течії і або гинуть у нерівній боротьбі, або ж рятуються, якщо Бог дав їм до всього ще й виключний сприт і гучність леопарда. 2. Тип глибоко законспірованого „опозиціонера“—борця, що його годі пізнати під маскою. 3. Тип пересічної людини з маси селян і робітників, що через її невисокий культурно-інтелектуальний рівень менше звертає на себе увагу „всевидячого ока“ НКВД, але що в своїй ніби задріманій байдужості і безнадії ховає думки й інстинкти, які проявилися так блискуче у масовому виході червоноармійця з червоної армії під час війни 1941-42-го років. 4. Тип советського спеца, ділового і творчого, але звиклого слухати, виконувати інструкцію і одержувати за службу добру плату, мешкання в ванно та аборт, орден Леніна і раз на рік „путівку“ на курорт. 5. Тип хуля, який за більшовиків був „чесним“ матеріалістом, а за німців та інших „чесним“ ідеалістом, який слухняно виконував найбрудніші доручення влади геть аж до функцій „сексота“ включно, який становить собою орди яничарів та хамів різного роду. Цей тип добре описав ще 1927 року один письменник дав. № 1 „Валдте“, а також цікаву характеристику цього твору Петром Голубенком у „Орлику“ № 1, 1948, ст. 12-13).

Чи перерахували ми всі наявні типи підсоветської людини? Чесно, ні. В різні часи вони виступають різно, різні вони щодо соціального та культурного стану. Але ми нашвидку охопили типи, що здаються нам „найтипівшими“.

Характер добору тих, що опиши-

лися в Європі, був такий, що, за винятком радянської верхівки, маємо в нашій „підсоветській“ еміграції, здається, пересічні зразки всіх згаданих типів.

Яка є основна маса підсоветських українців дома (а вона здорова і незломлена), така є основна маса і її з підсоветської еміграції. Це народ, очевидно, дуже живучий, міцний і загартований душою, коли він все ж таки зберігає її в нерівній єдиноборстві із там проклятим (і досі ще для мене загадковим у своїй діяльності) світом.

Людина там вкривається потрібним панциром маски, криги байдужості й анабіозу. Нарід у таких умовах владе з себе мертвого. Але він далекий від смерті. Він повертає проти смерті її власну силу — маску смерті. Даремна там праця НКВД. Ніхто в СРСР не розпізнає, де саме під кригою офіційного советського патріотизму б'ються найбільш живе і непокірне серце, думка і віра. НКВД може тільки стежити за тим, щоб не показалося нічого на гладкій поверхні тієї криги.

Що ж дивного у тому, що людина, яка вирвалася з отакого „раю“ в пекельні обставини депортованого оствця при Гітлері чи примусового репатріанта до СРСР сьогодні, — що дивного, що ця людина сьогодні ще не встигла увійти чітким організаційним і духовим провідним складником в наше українське емігрантське життя? (Хоч духово вона вже увійшла, і весь тривічний культурний набуток сучасної еміграції чи не на добрих три чверті створений саме цим „східняком“). Що дивного, що з'явився отакий щиро-лівий марксист Ів. М-ко, безнадійно одштамована ідеологія якого ніколи-ніколи не відкриє нових обр'їв, бо це „клубень вже навки заморожений і переморожений? Що дивного, що пара фахових партійців, спраглих замінити невдалий декалог на якийсь більш солідний, вхопились за полі цього бідного Ів. М-ка і разом з ним (тримаючи в руках керівництво) проти волі величезної більшості УРДП оформили партію як ліво-соціалістичну? Що дивного, що політичні конкуренти накинудили на таку нагоду, як осінні голодні мухи на свіжо відкриту ранку, і демагогічно „випрекоментували“ УРДП всьому світові як большевицьку агентуру, як партію, що не має в собі ніяких національно-визвольних вартостей? Що дивного, що деякі наші часописи почали хоронити взагалі східняка, як вартісну українську політичну силу?

Не секрет, що коли на нашому політичному горизонті більше як два роки тому з'явилася ця партія — на неї поклали надії люди з майже всіх політичних середовищ і земель. Але насамперед з налією дивилися на новонароджену УРДП люди з нової східньої еміграції. Та ці надії поволі танули мірою того, як від перших неясних програмових декларацій частина членів УРДП почала спершу в журналі „Наша Боротьба“, а найбільше в проєкті „Програмових засад“ і в статтях Ів. М-ка проявляти щораз чіткіше соціалістичні ба, подекуди навіть ліво-соціалістичні тенденції. Вже на серпневому з'їзді УРДП виявилось, що величезна більшість її членів, на чолі з Багряним, не поділяє цих лівих тенденцій. Дискусія про соціалізм, яку організували на своїх сторінках „Українські Вісті“ задокументувала цей факт. У всякому разі в УРДП відбувався в цей час сильний внутрішній ідеологічний фермент. Як наслідок цього процесу, кілька членів УРДП пішли на з'єднання з старими соціалістичними партіями. Факт позитивний у всіх відношеннях, як вивершення природної і здорової диференції та концентрації однорідних елементів. Очевидно, що після від-

Про свою літературну творчість на еміграції

В. Винниченко*) пише: „Написано за все перебування на еміграції (27 років) багато речей, які не варто перераховувати. Я мав колись намір видати деякі з них в укр. видавництвах на еміграції, але ставлення до мене керівних елементів її унеможливило реалізацію цього наміру. Я зробив переклади деяких своїх речей на фр. мову і зробив заходи у фр. видавництвах щодо видання їх. Але на перешкоді стало те саме вороже ставлення отих керівних елементів, — вони вживали всяких заходів, щоб не допустити до видання перекладів моїх праць, головним чином виставляючи мене перед видавцями за большевика.“

Одночасно з фізичною роботою і белетристичними працями я останнім часом працював над обробкою того матеріалу, який я виніс із усього свого попереднього життя та з досвіду і шукання різних шляхів розв'язки насущних проблем людського існування. Обробка та ском-

понувався у цілу систему висновків, у цілу концепцію життя і діяльності людей, яку я назвав **конкордизмом**. Про неї в еміграції ширяться цілком неправдиві чутки. Хотів би видати її, але розмір її (біля 500 сторінок) ставить здійсненню цього хотіння велику перешкоду, не кажучи вже про її зміст.“

Говорячи про українських „однобічників“, В. Винниченко пише: „Не в мені річ, а все в тому самому нашому національному колективі, в тій нації, яку однобічники (так я зву людей, які бажать однобічного, національного визволення України, нехтуючи її визволенням соціальним, політичним, ставлячись до нього або байдуже, або навіть вороже) немовби так люблять і яку вони в даному разі, наприклад, виставляють на такий сором і навіть на шкоду. Ось приклад:“

Я ніколи не кажу там, де живу, що я колись був письменником і головою українського уряду. Мені або не повірили б, судячи з мого життя, або, повіривши, мали б неправдиві думки про мою націю. Однак, не зважаючи на мою „скромність“, мене іноді знаходять чужинці, що цікавляться нашою батьківщиною. Л.. вони все таки вік не можуть зрозуміти і заспокоїтись, що ж це за нація така, яка так ставиться до культурних цінностей“

І. Савур

*Див. „Сьогодні“ ч. 2, 1948 р.

Концерт пісень та арій

1 лютого о 20 годині в Укр. Таборі Н. Ульм виступить із концертом баритон Теодор Терен, відомий український співак, уже знайний публіці Парижу, Відня та інших міст Європи.

В програмі концерту клясичні європейські та українські народні пісні.

ходу „соціалістичних одинок“ із УРДП до Українського Соціалістичного Об'єднання (УСО) — сама УРДП стає чітко несоціалістичною, загально-українського значення партією, позбавленою від решток усіх тих горе-звісних „радгоспів“, „колгоспів“, „троцькізмів“ і т. д. Все те сьогодні відходить від УРДП, з чим можемо тільки привітати цю партію.

Цікаво, що і в новій ідеологічній та програмовій платформі УСО (див. „Наше Життя“ ч. 1, 1948 р.) немає тих „колгоспних“ рудиментів. УСО визнає приватну власність на землю. Колишні ліві соціалісти з УРДП не хотіли здатися перед більшістю УРДП в питанні приватної власності на землю. Але перед старими соціалістами вони скажіть, люблячи, і ми сердечно вітаємо з тією перемогою І. Мазепу.

Зате не бракує ідеологічно-програмовій платформі УСО догматичної претензійності. Напр., соціалізм проголошується як „єдине заборолу проти грубого насильства і поневолення“. Оця „єдність“ (цілком у стилі партійно-фанатичної виключності) насторожує кожного мислячого українця. В світлі нашого історичного досвіду смішно зводити до соціалізму всі оборонні засоби проти поневолення людей і націй.

А ще більше насторожує і дивує заява платформи УСО, що нібито взагалі „український рух по своїй природі демократичний і соціалістичний“. Український Визвольний Рух є не менш багатий своїми соціальними і політичними формами, як рухи інших націй і світу. Це сьогодні доводити не треба. Отже властивий від природи майже кожній соціалістичній доктрині конформізм — ідейний тоталітаризм, отой налігач бюрократичного універсалізму і функціоналізму проявився в платформі УСО з повною силою. Але це не дивно — це хвороби, притаманні соціалізму в на-

протязі цілих останніх ста років його історії.

Коли б УРДП справді зійшла остаточно до платформи УСО, оформленої в основному староемігрантськими і старогалицькими соціалістами, то ми мали б право сказати, що і в цьому випадку нова східньоукраїнська еміграція політично не спромоглася оформити свого соціального досвіду, що і на цей раз вона не дала належного власного внеску до Українського Соборного Визвольного Руху.

Чотири місяці тому ми писали (стаття „Проблеми“ „УВ“ за 13.9. 1947.): „Що являє собою УРДП і яке буде її обличчя — ще рано говорити. Хоча час і не жде, а все ж форсувати своє програмове обличчя без попередньої підготовчої теоретичної і практичної праці — нікому не слід, особливо ж такому молодому новаторському рухові як УРДП. Але наші старі соціалістичні партії є чисто інтелектуальні політичні утвори, що стоять страшенно далеко від тих велегнських груп (робітничтво, селянство), що їх вони беруться репрезентувати та „політично оформляти“. Це прикро, але маймо мужність дивитися правді в очі.“

Чи внесли останні чотири місяці, а зокрема вліття до УСО соціалістичної частини верхівки УРДП — зміну в таку характеристику? Думаємо, що ні. Думаємо, що сьогодні ще рано списувати УРДП на старе соціалістичне біленьке сальдо. Думаємо, що випадок з УСО спричиняється до остаточного скріплення, оформлення і зросту „уердепівського руху“, який позбувається чужорідних соціалістичних елементів, що розійшлися з більшістю.

Коли УРДП рішуче і безкомпромісно стане на цей шлях, тоді воно відстане, замість них, стократно свіжі поповнення з усіх українських земель. Думаємо... Але з остаточними висновками мусимо ще почекати.

(Далі буде).

СПОРТ

Про практику суддювання в футбольних дружинах

Велика частина наших таборян прихильна до спорту, ще з дому цікавиться ним, зокрема шахами і футболом. Наші футбольні дружини перед війною в себе вдома і тут, на еміграції, вже показали свою злібність. „Україна“, хоч і не вдало була організована, стояла досить високо, нарівні з найкращими німецькими дружинами, а її окремі гравці: брати Скопені, Кудан, Гошовський, Горський, Макарів та ін. вже давно перейшли на місце гравців високої класу, а за ними знов ціла низка вишколених гравців першої класу з таких відомих футбольних дружин на еміграції, як „Дністер“ (Цуффенг.), „Січ“ (Регенсбург), УССК (Мюнхен), „Лев“ Міттенвальд, „Чорногора“ (Авгсбург), „Дніпро“ (Корнберг), „Беркут“ (Н. Ульм), „Дніпро“ (Байройт).

За великою допомогою Ради Фізичної Культури таборове спортове життя все більше й більше поживається, охоплюючи не тільки молоді, але й старших людей. А на змаганнях з футболу, волейболу, кошівки, пінг-понгу часто можна бачити чужинців: балтійців, поляків, німців та івш.

Гарне враження справляють на

глядача наші змагунці, одягнені в спортовий стрій з емблемами на грудях. Але деколи буває так, що змагунці гублять рівновагу, і замість здорового показу гри, легко піддаються брутальності з небажаними наслідками. Це говорить про те, що треба нам ще культивувати правильну, злову гру, піднести тренінг і будь-що-будь зліквідувати погані взаємовідносини гравців з суддями. Не підлягає сумніву одне: або наші футболісти погано розуміють правила гри, або наші судді недобре суддують.

Техніка, тактика і правила гри пов'язуються в одне поняття, яке зветься класою. Там, де гравці технічно володіють м'ячем, де тактику як стратегічний спосіб поборювання, вже осягнуто, де точно додержується правил, там справді гра цікава, заслугоює вповні назви футболу. Але як прикрі дивитись в комунікати РФК про верифікацію і дисципліну гравців. Наприклад, за чинну зневагу змагунців покараний гравець Боренький дворічно дискваліфікацією. За цей час можна заїхати до Австралії, побувати на Голландію і забути навіть як грають у футбол. Тут йдеться про те, чому

так сталося з досить здібним і цікавим гравцем Бореньким, з Закалужним, Кметем, Гавриловичем, Лавриним. Чи покараний змагун стане ліпшим гравцем? Якщо гравці добре знають, що суддя має право за брутальну гру або за недисциплінований вчинок усунути гравця з гри без попередження, то вони не будуть робити порушень навмисне.

Одне і друге належить до елементарного навчання, яке потрібно подавати в спортових товариствах, і напевно верифікаційна практика покращає.

Між суддями існує та різниця, що не всі вони точно дотримують належних правил гри в футбол, не всі однаково інтерпретують ряд точок правильника в своїй суддівській практиці. Це кочє слід усунути.

Всякі експерименти і побажання змінити якийсь параграф ще не дає права суддям практично вживати це на гриші, бо легковажність приносить злі й не бажані наслідки.

З останньої таблиці першунів видно, що такі гарні дружини, як „Беркут“ і „Дніпро“ (Корнберг) дістають останні місця, хоч вони менше потребують вишколу, ніж „Чорногора“ або „Лев“. „Дністер“ тече горою, бо має „муровану“ оборону і технічно добрий напад. „Січовики“ також напереді, бо ма-

Українська футбольна дружина в Англії

По приїзді до Англії, ми відразу вирішили організувати футбольну дружину. Маючи повне спортове спорядження і гравців, ми почали завзято вправлятися. Погода, що була винятково гарною цього року в Англії, уможливила нам працю і додала охоти. З огляду на працю у фермерів, нам не було легко після 8-годинної праці потім бігати по площі. Та охота показати англійцям, що і ми вміємо грати, перемогла всілякі труднощі, і так постала найкраща українська футбольна дружина в Англії.

Англіїці дуже радо дивляться на наших змагання. Перших противників ми мали англійців, військових з нашого табору. Перемогли ми їх „на пішки“ 13:1. Це був наш перший успіх і доказ, що ми вміємо грати. Дальші змагання відбувалися на зміну з німцями і англійцями. Близькі табори мають дуже сильні дружини, в яких грають деякі досвідчені гравці німецьких переловних літ.

Загалом ми розіграли 17 репрезентаційних змагань (1— з українцями з другого табору, 4— з англійцями, і 12 з німцями). З цього ми перемогли 10, не рилили 3 і програли 4 змагання. До найкращих належать: матч проти 51 нім. табору (містечко німців на повіті) і з репрезентацією англійських летунів-професіоналів).

З причини виїзду до Німеччини наших двох найкращих гравців, середнього нападника Душинського і правого оборонця Арндта, дружина дещо ослабла.

Під цю пору склад нашої дружини творять: Семенюк, Баланчин, Мелведчук, Маслакевич, Романів, Хоптяк, Федорко, Маслій, Душковський І, Душковський ІІ і Федчура.

Е. Сікора.

наші змагання. Перших противників ми мали англійців, військових з нашого табору. Перемогли ми їх „на пішки“ 13:1. Це був наш перший успіх і доказ, що ми вміємо грати. Дальші змагання відбувалися на зміну з німцями і англійцями. Близькі табори мають дуже сильні дружини, в яких грають деякі досвідчені гравці німецьких переловних літ.

Загалом ми розіграли 17 репрезентаційних змагань (1— з українцями з другого табору, 4— з англійцями, і 12 з німцями). З цього ми перемогли 10, не рилили 3 і програли 4 змагання. До найкращих належать: матч проти 51 нім. табору (містечко німців на повіті) і з репрезентацією англійських летунів-професіоналів).

З причини виїзду до Німеччини наших двох найкращих гравців, середнього нападника Душинського і правого оборонця Арндта, дружина дещо ослабла.

Під цю пору склад нашої дружини творять: Семенюк, Баланчин, Мелведчук, Маслакевич, Романів, Хоптяк, Федорко, Маслій, Душковський І, Душковський ІІ і Федчура.

Е. Сікора.

ПОДЯКИ

З незалежних від мене причин не мав я змоги в цьому році подякувати кожному зокрема всім там моїм родичам, зверхникам, друзям, приятелям та знайомим— загалом 123 особам, що прислали мені святочні привітання й новорічні побажання.

Тому дозволяю собі від широго воляцького серця цим шляхом подякувати їм усім, а найперше митрополитові Полікарпові, товаришам генералам, полковій і сотенній старшині та славному козацтву й моему єдиному на чужині рідному братові Федорові за пам'ять про мене.

В свою чергу в Новому 1948 році шлю їм усім ширій привіт й палке побажання здоров'я, свд, витривалості та плідної праці кожному на його посту.

Вірю, що наші страждання вже таки в недалекому майбутньому скінчаться й наша ПРАВДА, ПЕТЛЮРІВСЬКА ПРАВДА, переможе!

14 січня 1948 року. На чужині.

Мих. САДОВСЬКИЙ
генерал-хоружий

Суспільно-господарська комісія допомоги українським студентам в Гайдельберзі оцим складає Українським таборам в Ельвангені, Корнберзі, Пфорцгайм, Карльсруе і Етлінгені ширю подяку за таку щедру допомогу харчами та грішми українським студентам Гайдельберзького університету.

Спеціальну подяку складаємо директорів В. Трачєві, провідникові СУМ'у, інж. Кушніреві в Ельвангені, інж. Охримові в Карльсруе та голові СХС у Корнберзі за проявлену ними ініціативу, без якої успіхи нашої акції були б дуже бідні.

Допомога вищезгаданих таборів уможливила нам провести працю вже в зимовому семестрі 1947/48 і дозволяє нам провалити її далі. Просимо хвалди Управі всіх українських таборів, щоб і надалі допомагали нам в нашій праці, за що згорі складаємо широсердечну подяку. Ваша допомога є справді повновартісна та справді улегшує життя студентів-українців у Гай-

дельберзі. Водночас повідомляємо, що замітки деяких українських часописів про допомогу українського табору в Цуффенгавзені не відповідають дійсності.

Суспільно-Господарська Комісія Допомоги укр. студентам в Гайдельберзі

Ми, українці з Нового Ульму й Діллінгену, що перебуваємо на лікуванні в ДП-шпиталі ІРО в Гінзбургу, складаємо сердечну подяку голові СХС з Нового Ульму та диригентові хору гр. кат. церкви п. Майквільському і всім хористам, що нас відвідали в лікарні так урочисто, за старим звичаєм, з колядками, в дніах Різдва Христового.

Хворі

Волею Всевишнього відійшов у вічність після короткої тяжкої недуги наш найдорожчий муж, батько, пивагер і вуйко св. п. Юрій Іваненко. Зворушені до глибини душі теплим відношенням до нас в тяжкому горі складаємо найсердечнішу подяку всечесному духовенству, диригентові хору і всім співакам, що внесли молитви за спокій душі померлого.

Рівно ж складаємо сердечну подяку Президії Таборової Ради, Управі табору, працівникам таборових майстерень, нашим близьким друзям, організаціям і всьому громадянству за звеличання похорону своєю присутністю, за висловлені співчуття та за уделену моральну й матеріальну поміч в цій найтяжчій хвилині нашого життя.

Дружина, донька і родина.
Авгсбург
„Сомме-Казерне“
12. 1. 1948 р.

Оголошення

Управ УСГ Гайдельберг подає всім заінтересованим до відома, що подання на лтній семестр 1948 р. треба складати найдалі до дня 15. 21. 48. найкраще особисто. Першєнство матимуть ті, що в минулих семестрах зголосились на тутешній університет. Докладні інформації подає Ukr. Studentenverein, Heidelberg, Ingramstr. 16

Членам спілки українських журналістів до відома!

28 грудня відбулися річні загальні збори філії Спілки українських журналістів на чужині в Ашаффенбурзі на область Гроссегген і Майнфранкен. Вибрано нову Управу ОСУЖ на чолі з проф. Аркадієм Животком.

Дальші річні загальні збори обласних філій Спілки українських журналістів на чужині відбудуться в такому порядку:

1. 31 січня 1948 р. в Регенсбурзі о год. 10 ранку в Українській Оселі на область Нідербаєрн, Обєрпфальц і Міттельфранкен. Близькі інформації: д-р С. Росоха, Регенсбург 2, Шлісфрах 3.

2. 7 лютого 1948 р. в Авгсбурзі о год. р. в Соммеказерне на область Швабен.

Близькі інформ.: д-р Лев Чикаленко, Авгсбург 2, Постфак „Оур Ліфе“.

3. 14 лютого 1948 р. в Людвігс урзі о год. 10 при вул. Зеештрассе 26 на область Вюртемберг і Баден-Бадєн. Бл. інформ.: Григорій Колодїй, (14а) Людвігсбург, Зеештрассе 26.

4. 21 лютого 1948 р. в Мюнхені на Розенгаймерштрассе 46 о год. 10 р. на область Обєрбаєрн.

Члєни СУЖ, що мешкають стало в тих областях, повинні взяти участь в Загальних Зборах філії своєї області. Харчі взяти з собою. Хто потребує нічлігу, має наперед зголоситися.

Інформ. Рефер. СУЖ.

Комунікат

ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРІАТУ Ц. П. У. Е.

Щоб запобігти непорозумінням, подається до відома, що керманіч Відділу Інформації ЦПУЕ п. редактор Зенон Пелєнський від півтора місяця хворий на затяжну недугу й довший час не зможе виконувати своїх обов'язків.

В його заступстві вестиме агенди Відділу Інформації п. редактор Марусяк Володимир.

Авгсбург, дня 20. січня 1948. р.
Головний Секретаріат ЦПУЕ.

РОЗШУКИ

— Дісо Нєстора, Ванду, Ніну Юру розшукують родичі Писати: Frau Tamara Besinque, (14b) Brochenzell, Post Meckenbeuren, Kreis Teitnang. 252—1

— Сташкевич Ст. пошукує брата Р. та знайомих. Адреса: 78 P.O.W. (W), Camp High, Garrett Braintree, Essex (Great Britain). 249—2

— Трофименко Галину, Людмилу Оксану розшукують родичі. Писати на „Українські Вісті“. 36—15

— Микола Приходько розшукуює своїх родичів: Антона, Марію, Володимира, Павла. Відомості подавати на „Українські Вісті“. 215—3

— Великопольського Мирослава, народженого 1925 року, шукає Савин. Regensburg, Ganghofer-Siedlung XIV/38. 211—2

— Пошукую Вільховського Івана, народж. 21 року, Вільховського Афанасія, Набоку Григорія, Швидкого Мавара, Єрєська Миколу. Зголошуватись на „Українські Вісті“. 207—3

— Сестру Ліду Мінаєву, куму Папу (останньо Фокштедт) пошукує Марія, знайома, рідні (Великоаніольський р-н). Писати на Kornberg, Küppel 29, Krs. Rotenburg, Hessen. 1

— Анна Пристянська розшукуює сестру Бохно Марію з села Заболотні коло Бродів. Писати: 1403 W. Jore Street, Fort William, Ont., Canada. 253—1

— Сина Гончаренка Григорія нар. 1925 р.— Чахова Марія. Писати: Tschachowa Marija, Lager Korügen, (24b) Post Heikendorf über Kiel. 246—1

— Кривоніс Михайло рідних і знайомих: Могулю Кирила, Никитенка Якова, Лисицю Федора, Мурата Андрія, Кривоніса Василя. Писати: München-Schleibheim Tim PCPO 1066. 247—3

— Розшукую Полегешка Володимира, Полегешка Миколу, Денисенка Михайла, Ширая Володимира, Багатюка Івана, Скибу Михайла. Писати: Адміа. „Укр. Вісті“. 254—4

— Своїх пресових співробітників і товаришів з Старо-Костянтинова і околиць прошу відкукнутись на „Українські Вісті“ для Старокостянтинівця. 255—1

— Черлєську Марію, Чиримісину Фаїну, Токарева Степана, Полішук Таїсу розшукуює Малий Гаврило. Писати на „Українські Вісті“. 255—2

— Козачинського Миколу, народж. 1918 р.; Шевченка Івана, нар. 1918 р.; Шевченко Параску, нар. 1920 р. шукає Кобель Іван. Писати: Stroј Muckola, Pforzheim, Ukr. Lager, Bl. I. 257—1

— Стрєя Миколо шукає батько Писати: Pforzheim, Ukr. Lager, Bl. I. 257—2

— Бондар Роза з с. В. Будина, що в 1945 р. перебувала у Відні в таборі Франгауз 4-ої бєткр розшукуює знайомих. Писати: Bondar Rosa, Kreis Weissenburg a. Inn, Edling 94. 258—2

— Кічулу Володимира з села Зубомість, пов. Кам'янка-Струмилева, розшукуює сестра, Кічула Ганна. Ellwangen Team 709, Polizei-Block. 259—2

— Брата Михайла і знайомих з Дніпропетровщини. Писати на адресу Alice Stupani, Altgandersheim W 101 über Leesen über Peesen a. Harz (20 b). 263—1

— Батька Скорохода Григорія та односельчан — Скороход Володимир. Писати на „Укр. Вісті“. 262—2

— Сина Остала Мельника (Бережани) шукають родичі. München-Freimann, SS-Kaserne C I/70. 261—5

— Кривчуну Михайла, Дубового Василя, Чєха Федосія, Милько Андрія, Ковбасу Мефодія, Кравченка Василя, Нєпомняшого Василя, Крожевного Юхима, Якименка Івана, Явтушенка Симона, Чєха Івана — розшукуює Христенко Андрій та Лукаш Ол-др. Писати на „Українські Вісті“. 260—2

— Кучабського Богдана (останньо перебував у Ганновері — Весендорф) розшукують: мати, Віра, Юрко та Степан. Писати на „Українські Вісті“. 10

Видавнича Спілка
„УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Головний редактор Ів. БАГРЯНИЙ.

Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з приводу невідповідних дописів листується лише в особливих випадках. — Дописки і листи в справах редакційних адресувати не окремим редакторам, а Редакції:

Redaktion «Ukrainische Wisti»
Neu-Ulm, Ludwigstraße 10.

Редактори приймають особисто в українському таборі Н. Ульму — Близько „А“ від 8—12 год. щоденно, крім субот.

Authorized by European Command Civil Affairs Division APO 757 — A 383.7 — GEC-AGG — 14 July 1948

Druck: Ukrainische Zeitung
Neu-Ulm, Ludwigstraße 10